

L'IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES D'UNA SOCIEDAT DE MALLORQUINS.

A Palma, cada número. . . . . 2 cèntims.
 Fòra de Palma » . . . . . 2 1/2 »
 Números atrassats » . . . . . 4 »

Sonará cada dissapte, si té vent a sa flauta.

S'envian es números a domicili, tant a dins Ciutat com a ses Viles, pagant per adelantat a s'Administració (Cadena de Cort n.º 11), 3 pesseta a conta de 16 números.

SA PRIMERA VOLADA Y SA DERRERA SURADA.

III.

Una hora després aquell xubasco ha gué passat, y fèya un sòl que pareixia que no s'havia bañat fèya estona; amb una caló d'aquelles que sòl fé s'estiu després d'havè plogut.

A dins la casa també; ¿qu' es estat? no rès. Com si Na Dorotea no hagués tengut may nirvis, ni Na Lluisseta plorera. Sa claró d' es sòl tot heu havia compòst.

En Rafel y Na Pixèdis fèyan la sies-ta es temps que sa tiya y sa tia se fèyan es rissos.

Sa conversa que tenian aquestes duès pareyes no s'assemblava cap mica.

Na Pixèdis no dexáva dormí s'homó amb tanta molitja de coxí com li donava.

—Jò som una beneyta, (li deya,) en s'aficarmè entre vòltros dos. Debadés fa vint anys que som casats y encara mires més com a de casa a sa téua germana qu' a mí.

—¿Vòls me dexá aferrá es sò?

—¿Però, tú no veus qu' aquests des-mays y estiraments de nirvis son pos-tissures? ¿No conexas qu' heu fá per sortí amb la séua? Y com veu qu' heu lògra llavò si qu' hey torna... Y tú ets tan ximple que 'n veurerla que tramola ja no sabs que 't passa. ¿No eres tú es qui me deyes avuy dematí: «No vuy que vaja a veure sa processó;» «Es mes-té desbaratá aquest festetjament de sa méua germana, y que se jò que més?» Y ara, perque t'ha donat una besada a ses mans; *adios* propòsit, *adios* caracte, ja dexes d'essè homo y de parlá a lo sèrio. Tú t'has tornat una gallina bañada. Lo mateix succeheix amb Na Lluisseta. «No vuy *peixi minuti*;» «No vuy que surti;» «Es vestit mos còsta trenta duros,» y en fé ella sa llagrimeta, *adios* cinch sòus, y ella sempre trèu sa llarga.

Un ronco d'En Rafel li tayá sa pa-raula y ella se girá de s'altra costat y hagué acabats es covèrbos.

Na Lluisseta deya a sa tia:

—Ja 'm pòt vesti bé avuy. La còsa heu paga. Ja 'u veu. Si aquest decap-vespre no l'enganx tench pò d'essè com vostè.

—¿Com jò! Saps si hagués tengut com tú, una tia sabuda y experimentada quant era atlòta; no seria fadrina encara. Ses joves se pèrden per vanidat. Abans d' es vint anys, un Marqués los pareix poch. D' es vint a n' es vint y cinch, ja no miran si té titol ni si es hereu. En essè guapo, condret y amb carrera ja es bon partit. Des vint y cinch a n' es trenta ja no li diuen nó, per lleitx que sia. Y en passá d' es trenta s'aferran a uys cluchs amb qualsevòl, maldament sia un viudo amb quatre infants. Des coranta en amunt no 't dich rès. Un panestatja y tot es bò per homo. Desgraciada d' aquella que mira prim, com jò mateixa. Bé, que no som estada jò sa qu' ha mirat prim, sinó es méu germá ton pare, que no n' hi ha hagut cap que li agradás may per mí; y lo mateix será per tú si 'l t' escoltes.

—Però, n' Eduardo no té rès que des-jectá. ¿No es vè, tieta? Jò sé cert qu' a mumpare li ha d' agradá per fòrsa.

—No confiyes, ja 'u veurás. Totduna que sa còsa se pòs una mica sèria, tot serán emperòns que li trobará. Si es prim, perque es prim; si es empleat, perqu' ha d' aná sota es séus majós. Si es hacendat, perque no té un sòu segú com un que té destino.

—Jò no crech que mumpare sia tan poch considerat.

—Es temps mos ho posará per clá. No sies tan beneyta.

Amb axò surtí des cuarto Na Pixèdis, y va dí a sa criada qu' apareyás sa taronjada p' es señó per quant s' axecaria; y comensá també a apareyarsè ella per vestirsè.

La gent ja anava mudada p' es carrés. Es veynats ja sèyan defòra de ca-séua mirant passá tothom. Aquella aygo d' es mitx dia havia llevat sa pols y ja vèyan per tot ninets plens de rissos y de flochs amb un ciri en sa má, un mocadó brodat, y un ramellet de flòs. D' en quant en quant ja se sentia es crit de «Vella-

nes torrades» y comensava a haverhi domassos vermeys a qualche balcó. De repente se senti passá per allá prop una música de Retgiment y un *piquete* de soldats; y allò vá essè per tots un couet desparat per ferlos fé via y per acabá ses dònnes de doná ses derrerres uyades a n' es miray, per veure si estavan satisfètes d' elles matexes.

Quant Na Lluisseta y Na Dorotea y Na Pixèdis sortiren a n' es carré, En Rafel les se mirava des balcó, amb sa bava que li queya; pensant en sí mateix qu' hey havia de posá remey perque Na Dorotea no anás casadissa y ets veynats se fèyan xep-a-xep a s' oreya, diguentsè:

—¿Quin vestit tan preciós que trèu avuy sa señoreta d' aquí dalt!

—¿Y sa séua tia com que vulga fé es revert!

—¿Mirau quin cap de llòro que s' ha posat!

—¿Ja 'n dú de lassos y birimbòyes per sa cóua! Li estaria milló un rosari amb un cap de mòrt penjat.

Aquestes xarradisses y ses mirades d' En Rafel duráren fins que ses tres endiumenjades hagueran voltat es cantó d' es carré de Sant Miquél.

Totes tres se dirijiren a una botigueta de devòra Sant Antoni ahont tenian una coneguda séua que fèya de pentinadora. Totduna qu' aquesta les guipá comensá a ferlos señes perque s' hi acostássen, y a dirlos:

—Vengan; qu' aquí hey ténch cadires apareyades per vostès. Al punt sortirá sa processó y no es torbará a vení; perque en havè donat vòlta p' es barrio de la Mercè li tòca passá per aquí. Sègan, sègan.

—Gracies, (va dí Na Pixèdis.) Si hem d' incomodá diguemosho amb confiança, que no mos faltarán cadires.

—Vòl callá, señora. Vostè ja 'u veu, que no han de fé nòsa a ningú. Per ara ne ténch de buydes. Totes aquestes son méues, y pòden dispòndre d' elles; y si esperan qualcú, ja 'u veu n' hi ha moltes; y quant nó, en treurem més.

—Ydò, seurem amb llecència téua.

—Ja la ténen fa estona.

Quant Na Pixèdis que se posá a sa

part d'amunt girá sa vista cap à sa Reconada, Es Teix ja tornava tení demunt un altra còl-flòri més gròssa que sa que s'havia posada à n'es cap Na Dorotea, y pensá totduna en que seria una llástima que Na Lluïseta s'hagués de bañá es vestit. Confiava però en que sa processó passaria prest y s'en tornarian totduna à ca-séua.

Na Lluïseta fèya altres contes, perque pensava que si n'Eduardo si arrambava el convidarian à veure sa processó, y després de donarlos vellanes les acompanyaria à La Rambla à tornarle veure, y allà se passetjaria amb elles fins que fós fosch; y Na Dorotea tenia resòlt, si poria pillá devora ella es séu estimat, que parexiá un musich majó, ferlo sèure allà fins à s'horabaxa per fé plans y atropellá la còsa, perqu'es matrimòni se fés lo més aviat possible.

Amb axò es tamborés de La Sala se posáren à tocá sa séua marcha y al punt varen veure sa bandera que sortia des portal de la Parròquia y comensá à corre gent cap à Sant Miquèl. Passáren per devant elles molts de jovenòts amb grins y molts de señós de tròna, més no n'hi vá havé cap que los digués «Còm va hermano.»

Sa còl-flòri d'Es Teix tornava gròssa y es sòl desyara se tapava y se destapava.

—Ténch pò que no torn à ploure, (va dí Na Pixèdis.)

—¡Jesús! quina dòna, (contestá Na Dorotea.) Tú avuy téns s'aygo dins es cap. Sa processó surt. Si hagués de ploura no sortiria. Dexa fé, per ara no mos bañam, y si plou no estám dins cap desèrt.

—No tengan pò per ara, (contestá Na Bèt sa pentinadora.) Y si al cas plogués jò los donaria paraygos.

Sa processó anava sortint y quant fonch tota defora, caminant cap à s'altre part de Ciutat, tota la gent que l'havia vista y tota sa que no havia pogut passá cap-à-munt comensá à omplí aquella part de carré.

Aquí va essé quant Na Lluïseta y Na Pixèdis se trèyan ets uys de mirá. A la fi s'atlòta torná vermeya còm la grana. Havia vist n'Eduardo, però l'havia vist acompanyant un altre atlòta, més llétja qu'ella, però més ben vestida. N'Eduardo quant va essé devant ella la saludá amb una capadeta y passá de llis. Na Lluïseta no perdé encara ses esperanses pensant que n'torná girá dexaria sa qu'acompañava y s'arrambaria à ella. Però Na Bèt que repará es *saludo* va dí à Na Lluïseta.

—¿Que coneix aquest jove?

—¿Qui? N'Eduardo. Pròu que 'l coneix. ¿Y qui es aquella qu'acompanya?

—Segons diuen males llengos es sa séua atlòta.

—¿Sa séua atlòta? (preguntá Na Lluïsa, perdent es coló de grana y posantsè gròga còm la cera.)

—Axí heu diuen. Abans sempre el vèya passá per aquí devant, perque quant sortia de Sant Antoni devés les dues, prenia cap es carré d'ets Oms. Jò'm pensava que per allà hey tenia qualche interés; però Na Maria sa méua cosina me contava qu'aquesta atlòta, qu'es fiya d'un qu'es vengut d'Amèrica fá dos mesos, el festetja; y son pare hey vé à bé y que per axò li ha fét dexá s'escrivania y l'ha fét corredó de Cort perque diu que guañará més. Sa fiya dú dotze mil lliures de dòt es dia qu'es casará amb éll. Ja'u crech aquest atlòt, que no té ahont caure mòrt, ha vist el Cèl ubèrt y si ha tirat de cap y boley dins aquella casa y fa tres dies que sempre hey es y dú es contes à son pare y li col-loca doblés à interés demunt bones hipotèques qu'axò éll heu entén un poch d'está dins la Curia.

S'ánima de Na Lluïseta li va caure à n'es pèus y estava tan preocupada que no se temia de ses colsades que li donava sa tia Na Dorotea qu'havia vist ja sa cara de lluna plèna des séu músich majó, goyant à una finestra d'un pís de s'enfront.

Na Pixèdis, havia ascoltat y fét sa desentesa, y quant va veure sa cuñada que no tenia repòs à sa cadira, y va repará un señó gròs forasté que desde una finestra la saludava, perdé s'atenció à sa fiya per no ocupar-sè més que d'aquest altra ram que li donava més couitja.

—¿Qui es aquell señó qu'ha saludat Na Dorotea? (preguntá à Na Bèt.)

—Un señó forasté que fa quinze dies que s'es mudat à n'es pís d'aquí devant.

—¿Y de que fá? (preguntá Na Dorotea aprofitant una estona qu'èll s'havia retirat de sa finestra.)

—Diuen qu'es empleat. Ja fa sis mesos qu'es per aquí. Estava à una casa de *huéspedes* de devés Sant Domingo, y ara ha prês aquest pís, perqu'ha escrit à sa dòna que venga.

—¿Y qu'es casat? (preguntaren à un temps Na Dorotea y Na Pixèdis.)

—Casat y amb sèt infants, però no havia duyt sa dòna esperant sèbre si per aquí hey estaria molt de témps.

Amb axò compareix es subjècte y comensá à doná maneta à tothom y à fé reverències y dí forasterades y «*Señoras, á los piés de V.*» «*Tanto bueno por aquí,*» y elles à fé ses empagahides y ses pinsiules y contestavan y no acertavan ni sabian que se metjencavan.

«*Tum tum..... tum*» tocaren es tambós de La Sala sortint de derrera un cantó y un crit de «*Vat' aquí sa processó,*» posá ordre per tot. Sa carrera se buydá. Cadascú prengué sa séua cadira y es forasté s'assegué es costat de Na Dorotea, que ja no hey vèya de cap bolla.

Manco hey vèya Na Pixèdis que estava observant sa còl-flòri d'Es Teix que

s'havia escabeyada, y sa negró que tapava sa muntaña de Valldemosa deya bé que per allà hey plovia á les totes.

Comensá à passá sa processó y quant estava à mitx curs, que Na Dorotea de tant de sentí es campussòl des forasté à sa séua oreya, ja tenia casi un altra atach de nirvis que no era fingit, quatre gotetes escampades que bañáren es carré y una veu de «*Ja plou*» amb s'amenassa patent de que allò era s'intròit d'una aygada gròssa, comensá à posá en desordre sa processó y á tots es qui la miravan.

Sa botigueta de Na Bèt era petita. Sa gent de derrera aviat l'hagué omplida, y ses señores de devant se trobáren defora quant vengué sa batuda gròssa. Es forasté s'oferí à acompanyá aquelles señores, que perque vivian à pròp, envestiren arragussades fins es jonoys y plènes de esquits de fanch p'es parfalans des vestit, pe ses botetes nòves, y pe ses estirades calses.

Quant arribáren à ca-séua duyan un xop mascle, En Rafèl les sortí à rèbre, y ni éll ni ses séues polles donáren les gracies à n'aquell forasté pe sa séua atenció.

Quant s'en tornava, deya el pòbre:

—*Esos mallorquines son como moros. Aun están por civilizar.*

En Rafèl dalt ca-séua cridava à tothom.

Ja vos ho deya que plouria. M'haguessen cregut. Ses dónes sou cabessudes. Sempre voleu passá amb la vòstra. Na Lluïseta plorava de rabia quant vèya qu'amb sa séua primera volada havia pégat de cap à un marge esbaldregat; y Na Dorotea estirava sa cameta demunt es sofá y fèya sabonera pe sa boca, sense que ningú li fregás es polsos amb vinagre.

Aquesta vegada s'histèrich era de bònveres. Era sa derrera surada que sòl essé sa de la mòrt.

PEP D' AUBEÑA.

ES REMEY DE SANTA EUGENIA.

1740.

III.

Es germá qu'axí parlava
També Don Pere nomia.
«A la conta tots son Peres
Ets hòmos d'aquesta vila.»
Axò escriuria un francès
D'aquests que's diuen *touristes*
Que vatx conexa à Figueres
S'any de sa néu, y venia
À fé un viatge per España
En contes d'escriure un llibre
Sobre ses nòstres costums
Y altres escésos. Arriba,
Y quant es à sa frontera,
Mentres fèyan es registre

Fa un ohís un de l' Aduana
 Y «*Dominus tecum*» diuen:
 Quatre pases més amunt
 ¡Etxém! fa un altra: camina,
 Y quant vòl girá cantó
 Altres dos *etxems* li etziban.
 Ja tengué un dato: pren nòta
 Sobre lo qu' aquí s' estila,
 Y escriu molt formal: «A España
 Tots ets hòmos se costipan.»
 Si tots son Peres, no 'u sé:
 Jò no més sé que sa viuda
 Era casada amb un Pere,
 Y qu' es germá que tenia
 També era Pere: axí heu diu
 S' història que tròb escrita.
 Tant de Pere vòl dí ase,
 Esper que qualeú me diga:
 Ydò nó, perquè heu de sèbre
 Qu' es Pere qu' ara entra en fila
 Era un señó molt entès,
 Molt ilustrat, segons diuen,
 Molt bòn cristiá, molt bòn hòmo,
 Molt amorós, molt benigna,
 Però axò sí, en tocarlí
 Sa séua còrda més viva,
 Es pontet de sa noblesa,
 Llavò, ja se sab, perdia
 Es quest, es *Kiri-eleyson*,
 Sa tramuntana de vista.
 Per éll es mesclá sanch blava
 Amb vermeya era un delicta;
 Y primé qu' amb sanch d' aquesta
 L' hauria mesclada amb tinta.
 Per éll riqueses, virtuts,
 Bellesa, sabiduría,
 Rès igualava à noblesa
 Ben ransi y ben estentissa.
 Per éll Santa Elisabet
 Era més Santa y divina
 Que Sant Jusèp, en que espòs
 Fòs de Maria Santíssima,
 Perqu' éll era un menestral
 Y ella una Reina d' Hungría.
 Un any que Jurat va essè,
 Fèya oretjá sa cadira
 Per si un Jurat mercadé
 L' hey havia encalantida;
 Y un pich qu' à una germana
 Quant sortia de matines
 Un oficial de dragons
 Tractá de darli una cita,
 En prengué tan gròs enfado
 Qu' en va tirá malaltia.
 Y ca-séua era un sagraí,
 Y no rebian visites
 Més que d' aquelles persones
 De ses de més campanilles;
 Y volia metge véy
 Per pò de qu' es milló dia
 Posás s' uy demunt qualcuna
 De ses germanes fadrines;
 Y un pich que li proposaren
 Qu' entrás à sa Confraria
 De Sant Jòrdi (que sòls n' eran
 Es cavallés de més piules)
 Antes de doná es séu nòm
 Perque el posásen en llista,
 Vá volé sèbre Sant Jòrdi
 De quines égos venia.
 Pensau ydò, germanets,
 Si mouria tremolina
 Quant va sèbre que Na Bárbara
 S' arretglava amb En García.
 Si no era casada, malo,
 Qu' al instant comensarian
 Entre veynats y parents
 Es rum-rums y xarradisses
 Y al punt tot seria escándol

Marmulacions y desdítja.
 Si era casada, pitjó,
 Qu' al instant mos trobariam
 Amb un quants aregusèus,
 Causa d' etèrna ignominia
 Per un llinatge que sempre
 Tengué, durant tants de sigles,
 Dins cada generació
 Papes, Cardenals, ò Bisbes.
 Y per més burla y afronta
 N' Andréua, qu' era una arpía,
 Cada instant s' hi presentava
 Amb més verí qu' una vívora
 A ferli es bañarriqué
 Amb noticies sempre tristes.
 —«Ell es séus pares, (li deya,)
 Eran de sa xusma indigna
 Que vá enviá s' Arxiduch
 Per robarmos aquesta illa.»
 —«Jò he sentit dí que son pare
 Era cap de bandolina
 Quant saquetjáren Ciutat
 Y féran tanta rapiña
 Perque véyan que ses tròpes
 De Felip quint s' en venian.»
 —«Se recòrda d' aquell hòmo
 Qu' es mitx de gran alegría
 Penjáren à ses *Sèt Aygos*
 En es Juriól de l' any quinze
 Perqu' à favó de s' intrús
 Havia dat crits y vives?
 Ydò sé d' una persona
 Des séu confés molt amiga,
 Que sa dòna des penjat
 D' En García era cosina.»
 Per aquest estil li deya
 Mil embuys y mil mentides,
 Fins en es punt que Don Pere
 Per moments més plè 's sentia
 De tentacions y projèctes
 D' una venjansa terrible.
 Un altra dia hey tornava
 N' Andréua tota aturdida
 Y li deya amb grans espants:
 —«Sab quina una m' en han dita?
 Qu' aquest hòmo es un heretge,
 Y se riu des qu' òuen missa
 En el Beato Ramon
 Diguent qu' es Sant de per riure.
 ¿Y jò he d' está per criada
 Amb un que ja créma en vida?
 ¿Y sa señora consent
 En que essè 's séu hòmo arripia
 Aquest animal de ploma
 Qu' ha de fé feyna per viure?
 Jò ja estich determinada:
 Antes qu' es méu señó siga,
 M' en vuy torná à Son Servera,
 M' en torn à sa méua vila.
 Entretant es curadors
 De s' hereu, per justes mires,
 Ja comènsan à gratá
 Allá ahont més fòrt los pica.
 Si s' es casada Na Bárbara
 Es consecuència precisa
 Que deix de pagá s' herència
 Ses séues trescentes lliures;
 Y casada deù essè
 Si es vè que ja 's tròba en cinta.
 Cercan, preguntan, s' informan,
 Y consultan y averiguan,
 Y acudexan à l' Audiència
 Amb un pediment que fibla.
 L' Audiència seguí resòlt
 Es fil per secretes vías
 Y descubrí sa certeza
 Des fét que li denuncian;
 Y entretant tothòm marmula
 Y es rumors se multiplican

Y ja no hey ha cá ni gat
 Que no 'n fassa gazetilles.
 Don Pere és es qui no 'n parla;
 Don Pere no més cabila;
 Y sòls entre dents remuga
 Aquesta espressió fatídica:
 —«¡Pléts! ¡L' Audiència! ¡Pediments!
 Rès já s' honra 'm purifica:
 Es remey de Santa Eugèni
 Es lo qu' aquí 's necessita.»
 Y vé es dia deù de Mars
 Y Don Pere, que ja s' ira
 No pòt tení dins es pit
 Per més temps mal comprimida,
 A las tres des de-cap-véspre
 Prèn s' espasa que l' incita,
 A ca Na Bárbara corre,
 L' invest furiós còm un tigre
 Y l' ajèu, en sanch bañada,
 Fentli sèt mortals ferides.
 Ja está venjat: ja pòt dí
 Amb sa consciència tranquila
 Que s' es portat còm un hòmo
 Per s' honra que tant estima:
 Ja pòt, si vòl, en es marge
 Des séus plegamins, escriure
 Que taques de sanch vermeya
 Sanch blava les neutraliza.

Viat hòres s' hermosa mártir
 Va luchá entre mòrt y vida,
 Y à 's cap d' aquest temps tancá
 Ets uys à sa llum del dia.
 L' ondemá la s' en duguéran,
 Entonant sa comitiva
 Es cants qu' es Divènres Sant
 Entona l' Iglèsia trista;
 Y à Montision se conserva
 Una tomba molt antiga
 'Hont si pòls son ja ets séus òssos
 Sa memòria es mantén viva.
 A Sant Domingo, consòl
 Va podè trobá En García,
 Fins que, abandonant Mallorca
 Que tan trists recòrts li inspira,
 Va morí, pòchs anys després,
 Plorant sa séua desdítja.
 En es Convent de Jesús
 Don Pere va volé viure,
 Si amb sos séus remordiments
 Sa vida li era possible:
 Sèmpre trist, vént sempre sanch
 Per tot allá ahont sa gira;
 Sempre amb s' ombra que 'l seguèix
 De s' ensangrentada víctima,
 Es quatre d' Agost morí
 Entre sufriments horribles,
 Y es séu còs cubrí sa llòsa
 D' una tomba hermosa y rica
 De Sant Francesch, ahont molts d' anys
 Esperantmoshi s' estiga.

ALIQUID.

XEREMIADES.

Diumenge passat el Señó Pavía fé un discurs lluhit dins sa Socièdat *Arqueològica Luliana*. Axí mos agradá. Meèm si per aquest mèdi se desxondirá es bòn gust y tractará tothòm de conservá lo hò que tenim à Mallorca amb aquest gènere, en lloch de veure descomparexa riqueses que perque son véyes son des-

truhides per persones que deurian fé més aprèci d'elles.

* *

Diuen també que 'l Señó Obradó (Don Mateu) se va lluhi tant amb un altra discurs que va fé dins s' *Escòla Mercantil* sobre es porvenir d' Africa, terra veynada nòstra y que qualque dia pòt doná molta riquesa à ses nòstres illes. Don Mateu per axò y per moltes altres còsas está d' enhorabòna.

* *

Son tantes ses quexes que mos donan des cans à lloura qu' hey ha per dins Ciutat, y de ses bregues que mòuen, y de ses caygudes qu' ocasionan, que no podem méns de cridá s' atenció de s' autoritat sobre aquest particulá. Sobre tot se quexa la gent d' aquests cans gròssos que diuen de Terranova, que son es de més fòrsa y es qui fan pegá més caygudes. Ses señores ja no passen per alguns carrés cèntrichs d' escalivades. Ets amos des cans s' es mesté que hey pòsen remey, sinó mos veurem precisats à anomená carrés y cases.

* *

Aquell que sia ignorant y pòbre que no vaja à fé es derré baday à dins Santa Catalina per no pèdre passes y doblés y estauviarsé sustos gròssos.

Es pòbre qu' hey fa ets eléms se veu vert, segons diuen, per podè alcansá un passapòrt per Son Tritlo.

Y si's mòrt frissa, y se podreix d' impaciència, y entabana sa gent de s' entèrro; que no sia ningú que don préssa perque 'l vajan à cercá. Y alèrta mosques, qu' es qui sortirà amb mals mòdos ja té billet ó Caputxins.

Si arriba aquest cas, el señó Potecari qu' es un homo de bé, que té cò, vos donará esperits per posá es mòrt en conserva y perque no fassa mala oló, mentres correu à Ciutat demanant auxili majó quantre ets enflocats de groch y vermey, que à n' es parexa n' hi ha qualcun qu' es més bò per pescadó que per per altra còsa.

* *

Segons diuen hey ha un señó dins Santa Catalina qu' en corretjirli ses faltes que fá heu pren tan malament, y comensa per escriure molt y fé procèsos còm si fós un jutge, y acaba per volé fé creure qu' es estat un bon atlòt y que no ha fèt rès mal fèt may en sa séua vida.

¡Déu li dó enteniment y un poch més de catxassa!

Lo milló de tot es confessarsé hé en havé pecat, y presentarsé amb humil-dat, fé sa penitència que sia necessari y un bon propòsit de no tornarhi pús.

Es qui heu fá axí queda perdonat y en milló lloch qu' aquell que s' alsa à majós.

ADAGIS PAGESOS DES MES DE MATX.

Aygos s' Abril y es Matx rohuades, fan ses añades.

Mes de Matx, à segá vatx.

Sa caló des mes de Matx, fa sa lléy à tot so l' any.

Comensament de Matx, s' hivèrn fa revivá.

Per Ascenció, ni metla ni ametló.

Quant no plòu de Matx, añada d' ordi hey ha.

Matx ventós y Juñy calent, fan bon ví y bon forment.

Sant Urbá, mos lleva es ví y no mos dona es pá.

COVERBOS.

A una casa de señó tenian un criat que sabia lletgi una mica y per aquest motiu l' enviavan cada dematí à veure à n' es cantons quina comèdia féyan à n' es Teatro aquell vespre.

Ell s' en anava, lletgia sa comèdia à sa séua manera; y quant tornava, ets señós rëyan d' ets séus desbarats que no dexávan d' essé gustosos. Y sinó vòltros matexos judicau.

Fëyan un dia *Los celos infundados* y éll vá dí que féyan *Los cielos inundados*. Un altre dia que donavan *Otelo ó el moro de Venecia* va entimá à n' es señó que féyan *Lutero ó el mono de Valencia*; y sa més gròssa vá essé sa que vé. S' havia de representá *Angelo Malipieri tirano de Pádua* y éll doná per noticia qu' havian de fé *Don Angel Malpèli tirano de Palma*.

Figurauvos ses riayes d' es señó que conexia Don Angel qu' era un homo tot de Déu que parexia un Sant, que molta gent encara 'l deü recordá per lo incapás de faltá à ningú, ni de fé mal à ses pedres.

* *

Es pagesos d' Ervissa ténen molt de respecta à n' es diumenge, tant n' hi tenguessen es mallorquins. No fan feyna pòca ni molta sense permís del Rectó de la Parròquia à ne qui diuen *Musseña*. Ascoltau aquesta:

—Bòn dia tenga, Musseña.

—¿De que va En Miquèl per aquí?

—Jò venia per veure si 'm dexaria fé alguns cadufus en diumenge. Ja 'u veu: es temps que correm.... y per no está usiós....

—Bònu, (digué Musseña;) ántes es menesté sèbre quins capituls vòls pendre. ¡Hey ha cadufus y cadufus.

—Jò los fas tots de pí.

—Si lus fas de pí, fé tots es que vulgues, ydò; y fén molts y bòns.

PERROS-FEYES.

SOLUCIONS Á LO DES NÚMERO PASSAT.

GEROGLIFICH.—*Cada casa es un mon.*
SEMBLANSES.—1. *En que té es nóm de sis lletres.*
2. *En que té banes.*
3. *En que fa veure lo que no es.*
4. *En qu' hey ha fanals.*
TRIÀNGUL....—*Canta-Canta-Cant-Can-Ca-C.*
CAVILACIÓ....—*Calviá.*
FUGA....—*Cadascú à ca-séua hey fa lo que vòl.*
ENDEVINAYA...—*Una còua de dòna.*

GEROGLIFICH.

DUES SALOMON D ur ya ∞ A
B. DES M.

SEMBLANSES.

1. ¿En que s' assembla el mon à un molí?
2. ¿Y una pipa à una escopeta?
3. ¿Y una cadira à un aubat?
4. ¿Y un hòmo à una ensaymada?

X.

TRIÀNGUL DE PARAULES.

Ompli aquests pichs amb lletres que llegides diagonalment y de través, digan: sa 1.ª retxa, lo qu' está un quant vé d' inca à péu; sa 2.ª, lo que fa una còsta mal endiumenjada; sa 3.ª, uns animals qu' abundan molt à Mallorca; sa 4.ª, una paraula castellana; sa 5.ª, un animal, y sa 6.ª, una lletra.

J. S.

PROBLEMA.

¿Quins son aquells dos números que multiplicats fan dotze y sumats tretze?

BIEL DES MOLI.

CAVILACIÓ.

NAS DE CA

Col·locá aquestes lletres de mòdo que digan es llinatge d' una persona que s' ha fèta notable en pòchs dies à Palma, captantsé ses simpaties des públich per allò de *question de piés*.

P. TREC-MUH.

FUGA DE CONSONANTS.

.UI .U.. .E .EU .O..E .E.A.E.
S.

ENDEVINAYA.

M' entèrran per darmé vida.
D' aquí vé sa vòstra sort,
Y per donarmé la mòrt
Me fan mala sa partida.
De mí surt es gòtx, sa vida
Des més gran divertiment,
Ben amich d' alegre gent
Ténch un fíy qu' à tothòm gòsa
Y s' es fèt tot una còsa
Amb Déu, qu' es Omnipotent.

UN AMICH MEU.

(Ses solucions dissapte qui vé si som eius.)

14 MATX DE 1881.

Estampa d' En Pere J. Gelabert.